

Această fișă informativă a fost realizată în colaborare cu Consiliul Notariatelor din UE (CNUE).

1 Cum se redactează dispoziția pentru cauză de moarte (testament, testament conjunctiv, pact asupra unei succesiuni viitoare)?

La stabilirea dispozițiilor pentru cauză de moarte, următoarele reguli, printre altele, trebuie să fie respectate.

În primul rând, testatorul trebuie să fie sănătos din punct de vedere psihic. Persoanele care sunt declarate incapabile prin lege nu pot testa. În ceea ce privește minorii, se aplică dispoziții specifice, care se referă, în special, la protecția patrimoniului persoanelor în cauză.

În plus, anumite dispoziții pentru cauză de moarte, cum ar fi testamentele conjunctive, sunt interzise. Același lucru este valabil, de asemenea, pentru pactele asupra succesiunii viitoare.

În ceea ce privește diferitele forme de testamente prevăzute în dreptul succesoral luxemburghez, Codul civil enumeră:

testamentul olograf;

testamentul prin act public sau testamentul autentic;

testamentul mistic.

În funcție de forma de testament aleasă, demersurile și metodele variază.

Testamentul olograf

Testamentul olograf este testamentul scris în întregime de mâna testatorului, datat și semnat de către acesta.

Avantajul testamentului olograf este simplitatea acestuia. Dezavantajul constă în faptul că testamentul olograf poate fi redactat de către testator fără ca cineva să fie informat cu privire la existența testamentului. Prin urmare, este posibil ca testamentul să nu fie găsit după decesul testatorului.

De asemenea, există un risc de falsificare și de distrugere. În plus, în cazul în care testamentul olograf este ilizibil, ambiguu sau incomplet, acesta riscă să nu fie valabil. Trebuie remarcat, în acest context, că și o inexactitate a datei dintr-un testament olograf poate antrena nulitatea acestuia. În plus, testamentul olograf poate fi nul din cauza unei erori de fond.

Prin urmare, testatorul are tot interesul, pe de o parte, să facă publice atât existența testamentului, cât și locul de păstrare a acestuia și, pe de altă parte, să se asigure că testamentul său este valabil.

Cunoașterea existenței testamentului olograf poate fi asigurată prin faptul că testatorul a informat o persoană de încredere cu privire la acesta sau, în schimbul plății unei taxe, prin înscrierea informațiilor principale despre testament (cum ar fi numele testatorului, adresa acestuia, precum și locul în care a fost depus testamentul) în registrul central al testamentelor. Acest registru este menținut sub forma unei baze de date de Administrația pentru Înregistrări și Domenii (a se vedea, de asemenea, mai jos).

În ceea ce privește validitatea testamentelor, este esențial ca testamentul să fie scris în întregime de mâna testatorului, să fie datat și semnat de către testator. Având în vedere de mai sus, se recomandă să se recurgă la un expert în materie de drept succesoral – cum ar fi un notar – care va asigura valabilitatea dispozițiilor pentru cauză de moarte vizate.

Testamentul autentic

Testamentul autentic sau public este permis de către doi notari sau de către un notar asistat de doi martori.

Aceasta prezintă avantaje considerabile în comparație cu testamentul olograf.

Avantajele țin, pe de o parte, de consilierea juridică pe care o furnizează notarul care instrumentează actul testatorului. Consilierea juridică garantează că ultimele dorințe ale testatorului nu sunt afectate de o eroare de formă sau de fond și că testamentul este valabil.

În același timp, având în vedere faptul că testamentul autentic este depus la un notar, testamentul va rămâne secret până la data decesului testatorului, însă ultimele sale dorințe vor fi accesibile după decesul său. De asemenea, trebuie menționat în acest context că notarului care instrumentează actul îi revine sarcina de a înscrie în registrul testamentelor elementele cheie ale testamentului autentic întocmit de acesta.

Testamentul mistic

Testamentul mistic (sau testamentul secret) este un act emis de către testator sau de o altă persoană și prezentat de către testator închis, ștampilat și sigilat, unui notar în prezența a doi martori sau a unui al doilea notar. Notarul care primește testamentul mistic întocmește un act de suprascriere în minuta sau în brevet.

Notarul asigură păstrarea testamentului mistic și, prin urmare, exclude orice risc de înlocuire și de falsificare.

Testamentul mistic, ca și testamentul autentic, permite păstrarea secretului cu privire la dispozițiile date de către testator în timpul vieții. De asemenea, prin depunerea testamentului la un notar, testamentul mistic va fi accesibil după decesul testatorului.

Faptul că notarul care instrumentează actul întocmește un act de suprascriere atunci când primește testamentul mistic nu înseamnă că testamentul depus este valabil. Dimpotrivă, chiar dacă testamentul mistic a fost întocmit și depus în conformitate cu dispozițiile procedurale relevante, acesta poate totuși să fie declarat nevalid din cauza unei erori de fond. Într-adevăr, dat fiind faptul că testamentul mistic este prezentat închis, ștampilat și sigilat la notarul care îl instrumentează, acesta din urmă nu poate garanta validitatea de fond a dispozițiilor pentru cauză de moarte în cauză.

În Luxemburg, recurgerea la forma mistică pentru redactarea unui testament este rară.

2 Ar trebui ca dispoziția să fie înregistrată și, dacă da, în ce mod?

În Luxemburg, elementele cheie ale anumitor testamente trebuie și, respectiv, pot să fie înscrise în registrul testamentelor (a se vedea, de asemenea, răspunsul la întrebarea anterioară). Obligația de înregistrare privește testamentele elaborate prin act public, precum și testamentele mistice și testamentele olografe încredințate unui notar. Același lucru este valabil, de asemenea, pentru retragerea, revocarea și celelalte modificări ale testamentelor respective. În ceea ce privește testamentul olograf aflat în posesia unei persoane private, înregistrarea în registrul menționat este facultativă.

Nici testamentul în sine, nici conținutul acestuia nu sunt păstrate în registru. Înregistrarea trebuie să conțină numai numele și prenumele testatorului, precum și, dacă este cazul, cel al soțului/soției, data și locul nașterii testatorului, numărul de identificare al acestuia, profesia, adresa sau domiciliul, natura și data actului a cărui înregistrare este solicitată, numele și adresa notarului care a primit documentul sau care îl păstrează în custodie sau, în cazul unui testament olograf, după caz, numele și adresa oricărei alte persoane sau instituții căreia i-a fost încredințat testamentul sau locul unde este păstrat acesta.

3 Există restricții asupra libertății de a dispune pentru cauză de moarte (rezervă succesorală, de exemplu)?

Da, în dreptul succesoral luxemburghez, există restricții privind libertatea de a dispune pentru cauză de moarte.

Mai precis, rezerva succesorală nu permite ca o persoană să dezmoștenească anumiți moștenitori legali printr-o donație sau o dispoziție pentru cauză de moarte.

Conform legii luxemburghize, doar descendenții defunctului (copii sau – în cazul în care copiii sunt deja precedeați la momentul decesului – copiii acestora) au dreptul la rezerva succesorală.

Rezerva succesorală se ridică la jumătate din masa succesorală legală în cazul în care în urma defunctului rămâne un singur copil, la $\frac{2}{3}$ din masa succesorală dacă rămân doi copii și la $\frac{1}{4}$ din masa succesorală dacă rămân trei sau mai mulți copii.

Este posibil să se renunțe la rezerva succesorală. Renunțarea trebuie să fie expresă și constă într-o declarație la grefa tribunalului din locul deschiderii succesiunii, înscrisă într-un registru special prevăzut în acest scop.

4 În cazul în care nu există o dispoziție pentru cauză de moarte, cine moștenește și în ce proporție?

În lipsa unui testament, succesiunea este reglementată de dispozițiile prevăzute de lege.

În general, ordinea de succesiune este după cum urmează:

descendenții (copii, nepoți);

soțul supraviețuitor;

tatăl și mama, împreună cu frații și surorile defunctului și descendenții acestora din urmă;

ascendenții, alții decât tatăl și mama (bunicii, străbunicii etc.);

colateralii, alții decât frații și surorile (unchi, mătuși, nepoți, nepoate etc.);

statul.

În această ierarhie, pot apărea mai multe situații în ceea ce privește ordinea moștenitorilor:

Situația 1: defunctul are un soț supraviețuitor și copii (sau nepoți)

Atunci când legea vorbește despre soțul supraviețuitor, aceasta se referă la soțul nedivorțat, împotriva căruia nu există nicio hotărâre de separare de corp care să fi dobândit autoritate de lucru judecat.

Moștenirea revine, în părți egale, copiilor persoanei decedate, proporțional cu numărul acestora, sub rezerva drepturilor soțului supraviețuitor.

Exemplu:

În cazul în care în urma defunctului a rămas un copil, acesta din urmă moștenește, sub rezerva drepturilor soțului supraviețuitor, întreaga succesiune.

În cazul în care în urma defunctului rămân 2 copii, tot sub rezerva dreptului soțului supraviețuitor, cei 2 copii își împart succesiunea defunctului.

În astfel de cazuri, soțul supraviețuitor are posibilitatea de a alege între:

uzufructul asupra imobilului în care cei doi soți au locuit împreună și asupra mobilierului aferent - cu condiția ca imobilul să fi aparținut defunctului în totalitate sau în comun cu soțul supraviețuitor - și

cea mai mică parte atribuită unui copil legitim, dacă nu este mai mică decât un sfert din masa succesorală.

Soțul supraviețuitor beneficiază de un termen de 3 luni și 40 de zile după deces pentru a exercita această opțiune printr-o declarație la grefa instanței districtuale în a cărei rază teritorială este deschisă succesiunea. În lipsa exprimării unei opțiuni în termenul stabilit, se consideră că soțul supraviețuitor a optat pentru uzufruct.

În cazul în care soțul supraviețuitor optează pentru partea atribuită unui copil, părțile copiilor vor fi reduse proporțional în măsura necesară pentru a constitui partea soțului supraviețuitor.

Ce se întâmplă în cazul în care unul dintre copiii defunctului a murit înaintea acestuia, dar a lăsat el însuși copii?

În acest caz, se aplică principiul reprezentării. Copilul (copiii) copilului precedent (și anume, nepoții defunctului) își împart partea de moștenire a tatălui și /sau a mamei lor.

Cu alte cuvinte, aceștia primesc împreună partea pe care părintele ar fi obținut-o dacă ar fi supraviețuit testatorului.

Ce se întâmplă în cazul în care soțul supraviețuitor care a optat pentru uzufructul asupra locuinței comune se recăsătorește?

În acest caz, copiii, respectiv nepoții în caz de predeces al unuia dintre copii, pot solicita, de comun acord, ca uzufructul să fie convertit în capital.

Capitalul respectiv trebuie să corespundă valorii uzufructului, care se stabilește, între altele, pe baza vârstei uzufructuarului.

Conversia trebuie solicitată la tribunal în termen de 6 luni de la data recăsătoriei soțului supraviețuitor și susținută de toți copiii, respectiv nepoții (ibidem).

În cazul în care copiii nu sunt toți de acord să solicite conversia în capital, aceasta este facultativă pentru tribunal.

Situația 2: defunctul nu are copii, ci un soț supraviețuitor

În cazul în care în urma defunctului nu rămân nici copii, nici descendenți ai acestora, soțul supraviețuitor are întâietate față de toate celelalte rude ale soțului decedat și, în consecință, culege întreaga succesiune a defunctului, indiferent dacă soțul supraviețuitor se recăsătorește ulterior.

Soțul supraviețuitor nu este, cu toate acestea, un moștenitor rezervatar al soțului său. Prin urmare, spre deosebire de copiii defunctului, acesta nu are dreptul la o rezervă legală. Cu alte cuvinte, soțul supraviețuitor, în cazul în care nu există niciun copil al defunctului, ar putea, teoretic, să fie exclus din succesiunea soțului său fie printr-o donație, fie printr-un testament.

Situația 3: defunctul nu are nici copii, nici soț, dar lasă frați și surori (sau nepoți și nepoate)

În acest caz, trebuie să se facă o distincție în funcție de faptul dacă părinții defunctului se află sau nu încă în viață.

În cazul în care părinții defunctului sunt încă în viață, tatăl și mama culeg fiecare un sfert din moștenire, care totalizează jumătate.

Frații și surorile sau descendenții acestora își împart cealaltă jumătate.

Dacă numai tatăl sau mama supraviețuiește decedatului, acesta primește un sfert din moștenire, iar fraților și surorilor sau descendenților acestora li se atribuie celelalte trei sferturi din succesiune.

Copiii fraților și surorilor (și anume, nepoții și/sau nepoatele defunctului), în caz de predeces al părinților lor, își împart prin reprezentare partea succesorală a tatălui sau mamei lor care a decedat înaintea defunctului.

Astfel, aceștia primesc împreună partea pe care tatăl și/sau mama lor ar fi obținut-o în cazul în care ar fi supraviețuit testatorului.

Situația 4: defunctul nu are nici copii, nici soț, nici frați sau surori, nici nepoți și nepoate, însă părinții defunctului sunt încă în viață

În acest caz, întreaga succesiune revine tatălui și mamei defunctului, fiecare câte o jumătate.

Dacă numai tatăl sau mama supraviețuiește, acesta sau aceasta moștenește întreaga masă succesorală a copilului său precedent (ibidem).

Situația 5: defunctul nu are nici copii, nici soț, nici frați și surori, nici nepoți și nepoate, iar părinții și ceilalți ascendenți ai defunctului sunt decedați

În această ipoteză, unchii și/sau mătușile defunctului, frații și/sau surorile bunicilor, verișorii și/sau verișoarele, precum și descendenții acestora din urmă trebuie considerați ca fiind moștenitori.

Successiunea este împărțită în două linii, linia paternă și linia maternă, fiecare primind jumătate din masa succesorală.

Nu mai poate moșteni niciun moștenitor dincolo de nepotul sau nepoata unui văr, atât pe linia maternă, cât și pe linia paternă. În acest caz, masa succesorală revine statului și este vorba despre o succesiune vacantă.

5 Care este autoritatea competentă:

5.1 În materie de succesiune?

Procedura de succesiune este inițiată de moștenitor (moștenitori), care încredințează, din proprie inițiativă, unui notar la alegerea sa/lor sau desemnat de defunct, toate operațiunile privind soluționarea cauzei succesoriale.

5.2 să primească o declarație de renunțare sau de acceptare a unei succesiuni?

În ceea ce privește acceptarea unei succesiuni, legislația luxemburgheză nu definește nicio autoritate specifică în fața căreia ar trebui făcută o declarație de acceptare. Dispozițiile relevante prevăd că acceptarea poate fi expresă sau tacită. Acceptarea este expresă atunci când titlul sau calitatea de moștenitor se obține printr-un act autentic sau privat. Acceptarea este tacită atunci când moștenitorul efectuează un act care implică în mod necesar intenția acestuia de a accepta și pe care nu ar avea dreptul să îl facă decât în calitate de moștenitor.

În ceea ce privește renunțarea, dispozițiile Codului civil impun ca aceasta să fie făcută la grefa Tribunalului de Primă Instanță din circumscripția în care este deschisă succesiunea, într-un registru special ținut în acest scop.

Având în vedere implicațiile, drepturile și obligațiile care pot decurge dintr-o succesiune, este recomandat să se consulte un notar, atât în cazul acceptării, cât și în cazul renunțării la o succesiune.

5.3 să primească o declarație de renunțare sau de acceptare a unui legat?

Deoarece Codul civil luxemburghez nu cuprinde nicio normă specifică în această privință, jurisprudența luxemburgheză pornește de la premisa că acceptarea unei moșteniri (indiferent dacă este universală, cu titlu universal sau specific) se poate realiza prin toate mijloacele.

Același lucru se aplică, de asemenea, în cazul repudierii unei anumite moșteniri. Astfel, repudierea se poate face, printre altele, în mod tacit, dacă, de exemplu, legatarul refuză să efectueze sarcinile legate de succesiunea în cauză.

În ceea ce privește repudierea unei moșteniri universale, respectiv a unei moșteniri cu titlu universal, unele instanțe impun ca cerințele de formă prevăzute pentru renunțarea la o succesiune să fie respectate, în timp ce alte instanțe le declară inaplicabile.

5.4 să primească o declarație de renunțare sau de acceptare a unei rezerve succesoriale?

În ceea ce privește acceptarea unei rezerve succesoriale, se aplică reglementările menționate mai sus.

Renunțarea la rezerva succesorală necesită o declarație la grefa tribunalului din locul deschiderii succesiunii, înscrisă într-un registru special prevăzut în acest scop.

6 Scurtă descriere a procedurii de soluționare a unei succesiuni în temeiul legislației naționale, inclusiv pentru lichidarea patrimoniului succesoral și pentru partajul bunurilor (trebuie furnizate și informații din care să reiasă dacă procedura de succesiune este deschisă de o instanță sau de altă autoritate competentă din proprie inițiativă)

Procedura de succesiune este inițiată de moștenitor (moștenitori), care încredințează, din proprie inițiativă, unui notar la alegerea sa/lor sau desemnat de defunct, toate operațiunile privind soluționarea cauzei succesoriale.

7 Cum și când devine cineva moștenitor sau legatar?

În momentul decesului testatorului, masa succesorală a defunctului este atribuită în mod direct moștenitorului. Acest lucru nu înseamnă însă că moștenitorii trebuie să accepte succesiunea (a se vedea mai sus).

Pentru a putea moșteni, este necesar, în special, ca moștenitorul:

să existe din punct de vedere legal în momentul decesului lui *de cuius*, și anume să fie, cel puțin, conceput, cu condiția ca respectivul copil să fie născut în viață;

să nu fie exclus prin lege, cum sunt, în special:

persoanele incapabile;

medicii sau chirurgii, agenții sanitari și farmaciștii care îngrijesc un bolnav în cursul perioadei de boală de care aceasta decedează, în cazul în care testamentul a fost făcut în favoarea lor în cursul bolii;

să nu fi fost exclus dintr-o succesiune pentru nedemnitare.

În ceea ce privește succesiunea, va trebui, după caz, să se urmeze procedura de eliberare succesiunii, respectiv procedura de trimitere în posesie.

8 Preiau moștenitorii datoriile defunctului și, dacă da, în ce condiții?

Da, cu condiția ca moștenitorii să accepte pur și simplu succesiunea.

În acest context, ar trebui remarcat totuși faptul că, în momentul deschiderii unei succesiuni, moștenitorii pot, de asemenea, să accepte succesiunea sub beneficiu de inventar.

Efectul beneficiului de inventar conferă moștenitorului avantajul de a nu fi obligat la plata datoriilor succesiunii decât în limita valorii bunurilor pe care le-a cules, iar moștenitorul poate chiar să se sustragă de la plata datoriilor abandonând toate bunurile succesiunii creditorilor și legatarilor.

9 Ce documente și/sau informații sunt necesare de obicei pentru înregistrarea bunurilor imobile?

Testatorul are libertatea de a desemna orice persoană (persoane) responsabilă(e) de execuția dispozițiilor sale testamentare, cu excepția minorilor.

În ceea ce privește rolul administratorului succesiunii, a se vedea mai sus.

În temeiul articolului 1 din Legea modificată din 25 septembrie 1905 privind transcrierea drepturilor reale imobiliare, toate actele între vii, cu titlu gratuit sau oneros, translativ de drepturi reale imobiliare, altele decât privilegiile și ipotecile, sunt transcrise la biroul ipotecilor în raza căruia se află bunurile. Articolul 2 din legea menționată prevede că numai hotărârile judecătorești, actele autentice și actele administrative pot fi transcrise.

9.1 Este numirea unui administrator obligatorie sau obligatorie la cerere? Dacă ea este obligatorie sau obligatorie la cerere, ce demersuri trebuie efectuate?

În dreptul succesoral luxemburghez, pot apărea trei cazuri care implică administrarea succesiunii:

1) administrarea unui succesiuni vacante

În cadrul unei succesiuni vacante, Tribunalul de Primă Instanță competent numește un curator, la cererea persoanelor interesate sau la cererea procurorului, și îi încredințează administrarea succesiunii.

2) acte de administrare în caz de acceptare a unei succesiuni sub beneficiu de inventar

În acest caz, moștenitorul beneficiar este cel care are sarcina de a administra patrimoniul succesoral. Aceasta trebuie să raporteze creditorilor și legatarilor administrarea pe care a efectuat-o.

În conformitate cu jurisprudența luxemburgheză, face parte integrantă din această administrare, printre altele, obligația de a recupera datoriile succesiunii.

În mod excepțional, instanțele pot încredința o astfel de administrare unei părți terțe. Acest lucru este posibil în cazul în care moștenitorii sub beneficiu de inventar, prin lipsa lor de acțiune, prin administrarea defectuoasă sau prin incompetența lor, pun în pericol interesele creditorilor succesiunii în cauză și le pot cauza prejudicii (jurisprudența luxemburgheză).

3) acte de administrare în caz de indiviziune a unei succesiuni

În caz de indiviziune a unei succesiuni, președintele tribunalului districtual competent poate desemna un coproprietar indiviziune ca administrator.

9.2 Cine este îndrituit să execute dispoziția pentru cauză de moarte lăsată de defunct și/sau să administreze patrimoniul succesoral?

Testatorul are libertatea de a desemna orice persoana (persoane) responsabilă(e) de execuția dispozițiilor testamentare, cu excepția minorilor.

În ceea ce privește rolul administratorului succesiunii, a se vedea mai sus.

9.3 Ce competențe are un administrator?

A se vedea mai sus.

10 Ce documente sunt eliberate de obicei, în temeiul legislației naționale, în cursul sau la finalul unei cauze de succesiune pentru atestarea statutului și a drepturilor beneficiarilor? Au aceste documente efecte probatorii specifice?

Actul de notorietate întocmit de un notar este cel care prezintă o forță probantă superioară.

Ultima actualizare: 09/05/2017

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.